

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Maria Ghervas,
Dumitru Mardari,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare, împotriva sentinței Judecătoriei Orhei din 23 decembrie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2018, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, și de inculpatul

Pantaz Valentin.

	<i>Termenul de examinare</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>21.03.2013 – 23.12.2016,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>31.01.2017 – 22.06.2017,</i> <i>19.04.2018 – 18.12.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>01.09.2017 – 20.02.2018,</i> <i>20.02.2019 – 26.03.2019.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 23 decembrie 2016, procesul penal în privința lui Pantaz Valentin pe art. 166¹ alin. (1) Codul penal, a fost încetat din motiv că fapta constituie o contravenție, prevăzută la art. 354 din Codul contravențional.

Procesul contravențional în privința lui Pantaz Valentin pe art. 354 din Codul contravențional, a fost încetat, din motivul intervenirii prescripției răspunderii contravenționale.

2. Instanța de fond a constatat, că potrivit ordonanței de punere sub învinuire emisă de procuror la 08 februarie 2013, Pantaz Valentin se învinuiește în faptul că el, deținând, în baza ordinului MAI nr. 44 EF din 26 februarie 2010, funcția de Inspector de Stat pentru sistematizarea circulației rutiere al Secției poliției rutiere a

CPr Orhei, având gradul special de maior de poliție și fiind astfel, conform art. 123 alin. (2) din Codul penal - persoană publică, dat fiind faptul că era funcționar public cu statut special care deține grad special și fiind investit cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, contrar art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04 noiembrie 1950, la care Republica Moldova a aderat la 12 septembrie 1997, alin. (2) art. 24 din Constituția Republicii Moldova, art.12-15 din Legea Republicii Moldova nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție, lit. a), b) pct.16 din Codul de etică și deontologie al polițistului aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 481 din 10 mai 2006, care îl obligau să nu supună pe nimeni la torturi, să nu aplice forța fizică, decât pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv legitim, a săvârșit infracțiunea de tratament inuman și degradant în următoarele circumstanțe.

Astfel, Pantaz Valentin, la 05 august 2011, aproximativ la ora 22.00, deși se afla în concediu ordinar de odihnă acordat prin ordinul Comisarului CPr Orhei nr. 74 ef, circumstanță care nu determina suspendarea lui din funcție, acționând în baza obligațiilor ce decurg din art. 22 al Legii nr.416-XII din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție, care vizează fiecare colaborator al poliției, pe întreg teritoriul Republicii Moldova, indiferent de funcția pe care o deține, de locul în care se află în timpul sau în afara orelor de program, fiind sesizat de către colaboratorul de poliție Mustea Eduard, și respectiv, aflându-se în exercițiul funcției, s-a prezentat pe traseul adiacent traseului R20 Rezina-Orhei-Călărași din apropierea satului Seliște r-nul Orhei pentru a contribui la aplanarea unui pretins conflict în care erau implicați colaboratori de poliție și persoane civile, după epuizarea căruia în aceeași seară la 05 august 2011, aproximativ la orele 23:35, s-a deplasat la spitalul raional Orhei, unde în incinta secției de internare, întâlnindu-l pe Gheorghită Viorel, care participase la conflictul indicat mai sus, fiind persoană care acționează cu titlu oficial, urmărind scopul de a-l pedepsi pe Gheorghită Viorel pentru un act pe care acesta precum că l-ar fi comis, fără teme și necesitate, intenționat, în mod ilegal, pentru a-și demonstra supremația, l-a supus pe ultimul unui tratament inuman și degradant manifestat prin bruscare și lovire cu palmele și pumnii în regiunea feței și pe toată suprafața corpului, precum și cu piciorul în regiunea abdomenului, provocându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 395 din 12 august 2011, leziuni corporale, exprimate prin excoriații pe umăr, torace și braț, contuzia rinichiului, ceea ce i-a cauzat dureri fizice și suferințe psihice, violență fizică care nu era necesară, nefiind determinată de comportamentul lui Gheorghită Viorel, dat fiind faptul că acesta nu opunea rezistență și nu comitea careva acțiuni ilegale, umilindu-i astfel demnitatea.

Faptele lui Pantaz Valentin au fost încadrate în prevederile art. 166¹ alin. (1) din Codul penal, ca cauzarea intenționată a unei dureri sau a suferinței fizice, care

reprezintă tratament inuman ori degradant, de către o persoană publică sau de către orice altă persoană care acționează cu titlu oficial.

În lipsa unei ordonanțe în condițiile art. 283 alin. (1) din Codul de procedură penală, de schimbare sau completare a acuzații înaintate învinuitului, în partea dispozitivă a rechizitoriului, procurorul a formulat o nouă învinuire inculpatului, în faptul că la 05 august 2011, aproximativ la orele 22:00, deși se afla în concediu ordinar de odihnă acordat prin ordinul Comisarului CPR Orhei nr. 74 ef, din 08 august 2011, circumstanță care nu determina suspendarea lui din funcție, acționând în baza obligațiilor ce decurg din art. 22 al Legii nr. 416-XII din 18.12.1990 cu privire la poliție, care vizează fiecare colaborator al poliției, pe întreg teritoriul Republicii Moldova, indiferent de funcția pe care o deține, de locul în care se află în timpul sau în afara orelor de program, fiind sesizat de către colaboratorul de poliție Mustea Eduard, și, respectiv, aflându-se în exercițiul funcției, s-a prezentat pe traseul adiacent traseului R20 Rezina-Orhei-Călărași din apropierea satului Seliște, r-nul Orhei pentru a contribui la aplanarea unui pretins conflict în care erau implicați colaboratori de poliție și persoane civile, după epuizarea căruia în aceeași seară la 05 august 2011, aproximativ la orele 23.35, s-a deplasat la spitalul raional Orhei, unde în incinta secției de internare, întâlnindu-l pe Gheorghită Viorel, care participase la conflictul indicat mai sus, fiind persoană care acționează cu titlu oficial, urmărind scopul de a-l pedepsi pe Gheorghită Viorel pentru un act pe care acesta precum că l-ar fi comis, fără teme și necesitate, intenționat, în mod ilegal, pentru a-și demonstra supremația, l-a supus pe ultimul unui tratament inuman și degradant manifestat prin bruscare și lovire cu palmele și pumnii în regiunea feței și pe toată suprafața corpului, precum și cu piciorul în regiunea abdomenului, provocându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 395 din 12 august 2011, leziuni corporale, exprimate prin excoriații pe umăr, torace și braț, contuzia rinichiului, ceea ce i-a cauzat dureri fizice și suferințe psihice, violență fizică care nu era necesară, nefiind determinată de comportamentul lui Gheorghită Viorel, dat fiind faptul că acesta nu opunea rezistență și nu comitea careva acțiuni ilegale, umilindu-i astfel demnitatea.

Instanța a reținut că la 05.08.2011, Pantaz V. era în concediu și nu în exercitarea funcției, de unde rezultă că în incinta spitalului inculpatul nu s-a aflat în exercitarea a nici uneia din atribuțiile prevăzute de Legea cu privire la poliție, dar în calitate de pacient.

Totodată, în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat că inculpatul doar a acostat verbal și bruscat partea vătămată, fără a-i cauza dureri fizice sau vătămări corporale.

Astfel, în urma cercetării probelor, s-a stabilit că Pantaz V., prin acțiunile sale de acostare cu voce tare, în incinta spitalului, a lui Gheorghită Viorel, precum și bruscarea acestuia, a comis huliganismul nu prea grav, ***adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice***, și acțiunile lui nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin.(1) Codul penal, dar constituie o contravenție prevăzută de art. 354 al Cod contravențional.

Or, fapta reținută în sarcina inculpatului urmează a fi calificată în baza art. 354 Cod contravențional, ca huliganismul nu prea grav, ***adică acostarea jignitoare***

în locuri publice a persoanei fizice, *alte acțiuni similare ce încalcă normele morale, tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor fizice.*

3. Procurorul în Procuratura raionului Orhei, Vadim Machidon, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 800 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de 3 ani.

Recurentul a indicat că instanța nu a stabilit just circumstanțele cauzei.

3.1. Procurorul în Procuratura raionului Orhei, Dorina Tăut, a declarat apel suplimentar, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în MAI pe un termen de 2 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de probațiune de 2 ani, în temeiul art. 90 Cod penal.

Apelantul a indicat că din punct de vedere al aprecierii probelor în cadrul cercetării judecătorești, acuzatorul a justificat și motivat că fapta inculpatului întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal.

3.2. A declarat apel și avocatul Boris Bulbuc, în numele părții vătămate Gheorghită Viorel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse penale.

Apelantul a invocat că probele administrate și cercetate demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate potrivit rechizitoriului.

3.3. Avocatul Serghei Șteliman a declarat apeluri, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, pe motiv că fapta nu a fost comisă de el.

Apelantul a invocat că sentința este una ilegală și neîntemeiată, deoarece fapta lui Pantaz V. nu întrunește elementele infracțiunii imputate. Acesta nu a comis nici o contravenție, deci în privința lui nu urma să fie pronunțată o sentință de achitare.

3.4. La fel, a declarat apel și avocatul Dumitru Cirimpei, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a indicat că acțiunile manifestate de inculpat, prin împingerea mâinii lui Gheorghită V. pentru a nu-i permite să-l lovească, nu constituie o contravenție, dar legitimă apărare, deoarece inculpatul a întreprins acțiuni strict necesare pentru a preveni lovirea sa de către Gheorghită V.

Conform art. 21 Cod contravențional, este în stare de legitimă apărare persoana care săvârșește o faptă pentru a respinge un atac direct, imediat, material și real, îndreptat împotriva sa, împotriva unei alte persoane sau împotriva unui interes public. Însă, la caz nu au fost administrate probe ce ar dovedi că Pantaz V. a comis vreo contravenție.

3.5. De asemenea, a declarat apeluri și inculpatul, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de el, că acțiunile sale nu întrunesc semnele infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal și nici semnele unei contravenții.

Apelantul a menționat că acțiunile manifestate prin împingerea mâinii lui Gheorghită V. pentru a nu-i permite să-l lovească, nu constituie o contravenție, dar legitimă apărare, deoarece a întreprins acțiuni strict necesare pentru a preveni lovirea sa de către Gheorghită V.

În acțiunile sale nu sunt prezente nici elementele contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a constatat că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, ci întrunesc elementele contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce încalcă normele morale, tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor fizice.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel.

Recurenta a indicat că instanța de apel nu a apreciat sub toate aspectele probele administrate în cadrul urmăririi penale, cercetate în instanțele de fond și de apel, astfel neîntemeiat menținând soluția primei instanțe de încetare a procesului penal.

5.1. A declarat recurs ordinar și inculpatul, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei hotărâri, prin care să fie de achitat.

Recurentul a invocat că nu au fost administrate probe care să fi demonstrat că dânsul l-a acostat jignitor pe Gheorghită V., sau l-ar fi bruscat. Din contra, toți martorii audiați au declarat că anume Gheorghită V. era cel care avea un comportament agresiv față de el.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 20 februarie 2018, recursurile au fost admise, casată total decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a constatat că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul procurorului și anume asupra argumentelor că *instanța de fond în partea descriptivă a sentinței a motivat că învinuirea adusă inculpatului la faza urmăririi penale nu este cea care figurează în rechizitoriu, că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii, că acuzarea nu a probat prezența leziunilor corporale pe corpul părții vătămate prin raport de expertiză medico-legală, că nu este cunoscută proveniența la caz a înregistrărilor video și că partea vătămată pe caz este caracterizată negativ prin faptul că a fost condamnat anterior, pe cale de consecință constatând în partea dispozitivă a sentinței precum că fapta inculpatului constituie contravenția prevăzută de art. 354 Cod contravențional, limitându-se doar în a indica că corect instanța de fond a constatat că, acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, ci întrunesc elementele contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional.*

Instanța de apel nu a ținut cont de practica judiciară constantă, care menționează, că partea descriptivă a deciziei se începe cu expunerea succintă a faptelor de săvârșirea cărora inculpatul este declarat vinovat sau a învinuirii sub care a fost pus, apoi se expune fondul apelului, conținutul solicitărilor părților participante în ședința judiciară, argumentele suplimentare. În continuare în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Or, instanța de apel a omis să excludă eroarea comisă de către prima instanță, deoarece motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, deși a menținut fără modificări soluția instanței de fond, prin care a încetat procesul penal în privința inculpatului, din motiv că fapta inculpatului constituie contravenția prevăzută la art. 354 Cod contravențional, dar aceasta a fost motivată sub aspectul că, acțiunile inculpatului Pantaz Valentin, nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 166¹ Cod penal.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2018, apelurile inculpatului, a avocaților Șteliman S. și Cirimpei D. au fost respinse, ca nefondate.

Au fost admise apelurile procurorilor și a avocatului Bulbuc B. în numele părții vătămate Gheorghită V., casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Pantaz Valentin a fost condamnat în baza art. 166¹ alin.(1) Cod penal la 2 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a deține funcții în organele MAI pe un termen de 3 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 3 ani.

Instanța de apel a constatat, că inculpatul Pantaz Valentin, deținând, în baza ordinului MAI nr.44 EF din 26.02.2010, funcția de Inspector de Stat pentru sistematizarea circulației rutiere al Secției poliției rutiere a CPr Orhei, având gradul special de maior de poliție și fiind astfel, conform art. 123 alin.(2) din Codul penal - persoană publică, dat fiind faptul că era funcționar public cu statut special care deține grad special și fiind investit cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, contrar art.3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, la care Republica Moldova a aderat la 12.09.1997, alin.(2) art.24 din Constituția Republicii Moldova, art.art.12-15 din Legea Republicii Moldova nr.416-XII din 18.12.1990 „cu privire la poliție”, lit.a), b) pct.16 din Codul de etică și deontologie al polițistului aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.481 din 10.05.2006, care îl obligau să nu supună pe nimeni la torturi, să nu aplice forța fizică, decât pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv

legitim, a săvârșit infracțiunea de tratament inuman și degradant în următoarele circumstanțe.

Astfel, la 05 august 2011, aproximativ ora 22.00, deși se afla în concediu ordinar de odihnă acordat prin ordinul Comisarului CPr Orhei nr. 74 ef. din 08.08.2011, circumstanță care nu determina suspendarea lui din funcție, acționând în baza obligațiilor ce decurg din art.22 al Legii nr.416-XII din 18.12.1990 „cu privire la poliție”, care vizează fiecare colaborator al poliției, pe întreg teritoriul Republicii Moldova, indiferent de funcția pe care o deține, de locul în care se află în timpul sau în afara orelor de program fiind sesizat de către colaboratorul de poliție Mustea Eduard, și, respectiv, aflându-se în exercițiul funcției, s-a prezentat pe traseul adiacent traseului R20 Rezina-Orhei-Călărași din apropierea satului Seliște, r-nul Orhei pentru a contribui la aplanarea unui pretins conflict în care erau implicați colaboratori de poliție și persoane civile, după epuizarea căruia în aceeași seară la 05.08.2011 aproximativ la orele 23.35, s-a deplasat la spitalul raional Orhei, unde în incinta secției de internare, întâlnindu-l pe Gheorghită Viorel, care participase la conflictul indicat mai sus, fiind persoană care acționează cu titlu oficial, urmărind scopul de a-l pedepsi pe Gheorghită Viorel pentru un act pe care acesta precum că l-ar fi comis, fără teme și necesitate, intenționat, în mod ilegal, pentru a-și demonstra supremația, l-a supus pe ultimul unui tratament inuman și degradant manifestat prin bruscare și lovire cu palmele și pumnii în regiunea feței și pe toată suprafața corpului, precum și cu piciorul în regiunea abdomenului, provocându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.395 din 12.08.2011, leziuni corporale, exprimate prin excoreații pe umăr, torace și braț, contuzia rinichiului, ceea ce i-a cauzat dureri fizice și suferințe psihice, violență fizică care nu era necesară, nefiind determinată de comportamentul lui Gheorghită Viorel, dat fiind faptul că acesta nu opunea rezistență și nu comitea careva acțiuni ilegale, umilindu-i astfel demnitatea.

Instanța de apel a reținut că inculpatul, prin acțiunile sale a intenționat, a comis infracțiunea prevăzută art. 166¹ alin. (1) Cod penal, ca cauzarea intenționată a unei dureri sau suferințe fizice, care reprezintă tratament inuman și degradant, vinovăția lui fiind dovedită prin probele administrate.

Or, instanța de fond eronat și-a motivat soluția, precum că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, dar în partea dispozitivă a sentinței a hotărât să înceteze procesul penal, pe motiv că fapta constituie o contravenție, astfel partea descriptivă a sentinței motivate nu corespunde cu cea dispozitivă.

Odată ce în partea descriptivă a sentinței instanța a motivat că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii, urma ca în condițiile art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală să pronunțe o sentință de achitare.

Mai mult, partea acuzării a prezentat probe verosimile care au elucidat în mod clar circumstanțele cazului și în baza cărora a fost demonstrată pe deplin vinovăția inculpatului în săvârșirea tratamentului inuman și degradant în privința părții vătămate Gheorghită V.

8. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel.

Recurenta a indicat, că instanța de apel eronat și nemotivat a calificat acțiunile inculpatului în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, deoarece litera a) și c) din art. 328 Cod penal, au fost abrogate prin Legea nr.252 din 08.11.2012, în vigoare din 21.12.2012, iar ținând cont de prevederile art. 8,10 Cod penal și inclusiv de decizia Curții Supreme de Justiție din 30.07.2014, prin care a fost admis recursul în interesul legii, potrivit căruia acțiunile persoanelor care au comis acte de tortură până la intrarea în vigoare a Legii supra menționate urmează a fi qualificate potrivit prevederilor legii în vigoare la momentul comiterii faptei.

Astfel, acțiunile lui Pantaz V. urmau a fi apreciate prin prizma art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal, în vigoare la momentul săvârșirii faptei, în corespundere cu Legea nr.252 din 08.11.2012, în coroborare cu art. 10 alin. (1) Cod penal.

Mai mult, odată cu abrogarea lit. a) alin. (2) art. 328 Cod penal, fapta incriminată la acest articol nu a fost decriminalizată.

Potrivit învinuirii formulate, partea acuzării a evidențiat atât subiectul infracțiunii, cât și latura obiectivă a acesteia, aducând motive de fapt și de drept pe care s-a bazat când i-a formulat învinuirea inculpatului.

Or, acțiunile admise asupra părții vătămate Gheorghita V. în incinta secției de internare a SR Orhei în seara zilei de 05.08.2011, manifestate prin cauzarea de dureri și suferințe fizice, prin aplicarea de lovituri cu palmele peste corp și cu piciorul în regiunea abdomenului, erau suficiente pentru instanță de a constata și reține că Pantaz V. este subiect al infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal.

Legea nr.252 din 08.11.2012 nu conține careva prevederi, care ar înlătura caracterul infracțional al faptei, care ar ușura pedeapsa ori în alt mod ar ameliora situația persoanei care a comis infracțiunea, aceasta nu are efect retroactiv în cauza dată, și acțiunile inculpatului cad sub incidența legii în cauză, urmează a fi qualificate, potrivit prevederilor art. 8 Cod penal, în baza legii penale în vigoare la data săvârșirii faptei.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală.

8.1. A declarat recurs ordinar și inculpatul, solicitând casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri, prin care să fie achitat.

Recurentul a invocat că instanța de apel incorect a admis apelul procurorului Machidon M., pe când acesta urma a fi respins, ca nefondat în temeiul art. 415 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod de procedură penală, deoarece apelul acestuia nu conține motivele pe care și-a întemeiat solicitarea, iar acele motive indicate în decizie se conțin în apelul suplimentar al procurorului Tăut D., dar nu și în apelul declarat de Machidon M.

Apelul declarat de procurorul Tăut D. nu putea fi considerat ca unul suplimentar, deoarece solicitarea este diferită de cea expusă în apelul inițial a procurorului Machidon D., din care motiv este unul desinestător și urma a fi

respins, ca inadmisibil, în temeiul art. 415 alin. (1) pct. 1) lit. b) Cod de procedură penală.

Instanța a respins neîntemeiat solicitarea părții apărării de a-i fi acordat termen pentru a se pregăti de susținerile verbale, încălcând art. 6 alin. (3) lit. b) al CEDO.

Cauza a fost judecată de același complet de judecată, care a examinat și cauza penală în privința lui Gheorghiu V. învinuit în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, pe care dânsul este parte vătămată, astfel că cauzele date sunt conexe, reflectând unul și același conflict, prin ce au fost încălcate prevederile art. 30, 31, 33 Cod de procedură penală.

Examinarea cauzei în instanța de apel nu a avut loc conform rigorilor prevăzute de art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, nu a fost audiat pe marginea învinuirii, doar întrebat dacă își susține declarațiile date în prima instanță.

În cadrul examinării cauzei nu au fost administrate probe care ar proba faptul că l-ar fi bătut pe Gheorghiu V., deopotrivă acestea demonstrează contrariul, fapt confirmat și de Gheorghiu V., care a recunoscut că l-a înjurat în incinta spitalului, cât și de martorii oculari, care au declarat că anume Gheorghiu V. era agresiv.

Învinuirea din partea dispozitivă a rechizitoriului nu corespunde învinuirii înaintate, prin ce i-a fost încălcat dreptul la apărare. Învinuirea ce a fost înaintată nu e inclusă în rechizitoriu și pentru aceasta dânsul nu a fost diferit justiției, astfel el nu poate fi condamnat pe ambele învinuiri.

Acțiunile manifestate prin împingerea la o parte a lui Gheorghiu V. pentru a nu-i permite să-l lovească, nu constituie o contravenție, dar legitimă apărare, deoarece el a întreprins acțiuni strict necesare pentru a preveni lovirea sa de către Gheorghiu V.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 1), 2), 6), 7), 8), 12) și 15) Cod de procedură penală.

9. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărâri.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, se reține că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor

motivelor invocate în apel. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 8 și 10 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. În corespundere cu art. 465⁴ alin. (2) Cod de procedură penală, decizia pronunțată în interesul legii este obligatorie din ziua pronunțării. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate, instanța de apel, corect dispunând rejudecarea cauzei potrivit regulilor generale, or, netemeinicia sentinței a fost constatată și prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 20.02.2018 (*pct. 6., 8. din decizie*):

a) incorect a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, deoarece nu a luat în considerare dispozițiile, obligatorii, din decizia Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 30.06.2014, pronunțată în interesul legii, că *prin Legea nr. 252 din 08.11.2012 nu au fost dezincriminate faptele incriminate în baza art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal (red. Legii nr. 277 din 18.12.2008), fiindcă aceste fapte se regăsesc în norma relativ echivalentă prevăzută de dispoziția art. 166¹ Cod penal (redacția Legii nr. 252 din 08.11.2012). Calificarea în baza art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal, în cazul în care acest calificativ al excesului de putere sau depășirii atribuțiilor de serviciu a fost abrogat prin Legea nr. 252 din 08 noiembrie 2012, este corectă, corespunde spiritului Legii nr. 252 din 08.11.2012 și este coroborată cu art. 10 alin. (1) Cod penal.*

Or, Legea nr.252 din 08.11.2012 nu conține prevederi, care ar înlătura caracterul infracțional al faptei, care ar ușura pedeapsa ori în alt mod ar ameliora

situația persoanei care a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv și acțiunile subiecților infracțiunilor care cad sub incidența legii în cauză urmează a fi calificate, ținând cont de prevederile art. 8 Cod penal, în baza legii penale în vigoare la data săvârșirii infracțiunii.

Astfel, sancțiunea prevăzută de art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal (*redacția din 18.12.2008*) stabilește o pedeapsă cu închisoare de la 2 la 6 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen **de pînă la 5 ani**, pe când sancțiunea art. 166¹ alin. (1) Cod penal (*redacția din 14.10.2018*), prevede o pedeapsă cu închisoare de la 2 la 6 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen **de la 3 la 5 ani**, adică pedepse mai grave.

Comparând aceste sancțiuni, se observă că cea din art. 166¹ alin. (1) Cod penal este mai gravă, deoarece pedeapsa complementară obligatorie are limita minimă de 3 ani, circumstanțe neregăsite în sancțiunea art. 328 alin. (2) Cod penal.

Deci, aplicând prevederile art. 8, 10 Cod penal, în cazul în care vinovăția inculpatului v-a fi dovedită, acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal (*red. 18.12.2008*), deoarece nu i se va agrava situația;

b) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile de pe rol, în special ale procurorului - privind calificarea corectă a acțiunilor inculpatului pe art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal, cât și în cele ale apărării, motive repetate și în recursurile ordinare, inclusiv asupra celor reproduse la pct. **3., 3.1, 3.3 - 3.5., 5., 51.** din prezenta decizie.

Mai mult, nu a executat indicațiile conținute în decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20.02.2018, în aspectul vizat (*pct. 6. din decizie*);

c) corect a concluzionat în descriptiv că sentința primei instanțe, conform cărei **procesul penal în privința lui Pantaz Valentin pe art. 166¹ alin. (1) Codul penal, a fost încetat din motiv că fapta constituie o contravenție, prevăzută la art. 354 din Codul contravențional**, este neîntemeiată și pasibilă casării, însă a dispus prin dispozitiv, neclar și divergent respingerea, ca nefondate, a apelurilor apărării: **„declarate împotriva sentinței Judecătoriei Orhei din 23 decembrie 2016”**.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, și că recursurile de pe rol sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, și de inculpatul Pantaz Valentin xx, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2018 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 26 aprilie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

